

КОМАНДАНТ РВ И ПВО ГЕНЕРАЛ-МАЈОР РАНКО ЖИВАК

НА ТРАГУ ОПТИМАЛНОГ РЕШЕЊА

Као и увек до сада, пажљиво пратимо и анализирамо сва дешавања по питању опремања и развоја способности оружаних снага на глобалном и регионалном нивоу, као и све изазове, ризике и претње по безбедност Републике Србије. Не трчимо никакву трку у наоружању, већ на рационалан начин изграђујемо способност наше војске да одговоримо свим ризицима и претњама по безбедност, полазећи од нашег статуса војне неутралности, као и додељених мисија и задатака.

Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана обележава свој празник на самом концу календарске године, па је тај дан увек повод и прилика за свођење биланса године на имаку. Током 2016. године РВ и ПВО био је врло често под лупом јавности, нарочито када се говорило о набавци нових летелица и осталих борбених система, али и атрактивних међународних активности. За сада су у Србију стигла два нова вишенаменска хеликоптера Ми-17, а

говори се и о готово извесној набавци неколико половних ловаца МиГ 29, којима би се освежила не тако ружичаста слика наше авијације.

Команданта вида генерал-мајора Ранка Живака замолили смо да за „Одбрану“ анализира период између два празника и наговести активности и новине које РВ и ПВО очекују у 2017. години.

Q По чему ћемо памтити 2016. годину у РВ и ПВО? Има ли у богајој историји вида којим командујете месеца за њу?

– Праву оцену ове 2016, која лагано остаје за нама, даће предстојеће годишње анализе које ће се реализовати на свим нивоима. У овом моменту могу са сигурношћу дати прелиминарну оцену да је то била успешна и безбедна година, али и година борбе за већу исправност технике и подизање нивоа обучености. Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана континуирано је контролисало и обезбеђивало заштиту суверенитета ваздушног простора Републике Србије, односно није било угрожавања безбедности грађана Републике Србије из ваздушног простора. У данашње време појачаног интензитета цивилног ваздушног саобраћаја, транспорта опасних материја ваздушним путем, експанзије употребе разних врста беспилотних летелица, то је значајан успех и ми ћемо на том задатку наставити ангажовање и у 2017. години. У току извршавања летачких задатака нисмо имали ниједан озбиљан инцидент угрожавања безбедности летења и борба за виши ниво безбедности летења ће нам, као и до сада, остати и даље у самом врху приоритета. Реализовали смо све планиране садржаје обуке на националном нивоу, као и планиране вежбе и друге садржаје обуке са страним партнерима.

Желимо да нашим пилотима и летачима обезбедимо што више налета на годишњем нивоу, а један од главних услова је виши ниво исправности ваздухоплова за обуку, на чему свакодневно раде наши ваздухопловни техничари у процесу одржавања борбених система.

Један од кључних фактора ограничења у том процесу је сложеност и дуготрајност поступка набавки резервних делова из иностранства. Примера ради, процес уговарања од момента покретања набавке до склапања угово-

ра траје неколико месеци, рокови испоруке најчешће су од шест до 12 месеци, а теку од момента обезбеђивања свих увозно-извозних дозвола, акредитива и других докумената на нивоу две државе. Све скупа то траје око годину до годину и по дана, што нама представља велики проблем.

Оно што би свакако могло да окарактерише годину за нама је почетак процеса нових набавки ваздухоплова после више деценија, као и ремонт и обнављање ресурса знатном броју ваздухоплова у Ваздухопловном заводу „Мома Станојловић“ и у ремонтним заводима у иностранству. Тежиште је било на одржавању и унапређењу способности транспорта и маневра снага ваздушним путем.

Почетак нових набавки деловао је позитивно на способности вида РВ и ПВО, али је то посебно значајно за наше припаднике, као конкретан резултат јасног опредељења државног руководства да се стање у виду РВ и ПВО после низа деценија стагнирања значајније унапреди, подигне ниво способности и створе бољи услови за живот и рад људи.

Q Ове године, након дужег времена, 204. бригада обремљена је са два нова вишенаменска хеликоптера Ми-17. Говори се да ће на Бајиницу ускоро слети и шест „мигова“. Јавности би желела да зна да ли је то истина и, ако јесте, када ће се догодити?

– Потребе за унапређењем транспортних способности, као и за подизање способности снага које контролишу и штите суверенитет нашег ваздушног простора и бране од напада из ваздушног простора, у РВ и ПВО и Војсци Србије су препознате пре више година. Поред анализа стања и исказивања потреба, много сложенији и дужи процес је обезбеђивање свих потребних услова, пре свега финансијских, а у одређеним случајевима и у одређеној мери и политичких, од којих зависи реализација оног што струка и професија види као решење проблема. После дуготрајног рада, видљиви су први резултати – два вишенаменска транспортна хеликоптера – и ми се надамо и чинимо све да се тај успешан процес настави. Наравно да не зависи све од нас, то је процес на билатералној основи, заснован на инте-

ресима и потребом проналазка заједничког интереса, као и обезбеђивања потребних финансијских средстава. С обзиром на такву сложеност и природу процеса, било би врло неодговорно са моје стране да дајем паушалне процене када ће се и шта ће се десити. Имамо јасну представу шта нам је неопходно по приоритетима у постојећим условима и учинићемо све да се у разговорима са нашим инопартнерима у што краћем времену дође до оптималног решења, а ако бих могао да изразим своју наду и жељу, онда би 2017. година била година наставка опремања РВ и ПВО.

Q Уколико из било ког разлога не дође до испоруке тих лешелица у догледно време, хоћемо ли имати капацитет за заштитну ваздушну протекторну наду Србијом?

– Поред ловачких авиона за извршавање задатака пресретања, визуелне идентификације и предузимања других прописаних мера и активности с циљем заштите суверенитета ваздушног простора, наш систем сачињавају и радарска средства за осматрање и навођење, ракетне јединице за ПВО и систем командовања, који у сарадњи са Контролом летења предузимају мере да се целокупно летење у ваздушном простору Републике Србије одвија на законом прописан и безбедан начин. У оквиру тог сложеног система, жеља нам је да унапредимо способност у домену ловачке авиације. Уколико не дође до набавке нових ваздухоплова за ловачко-пресретачке задатке, систем контроле и заштите суверенитета и даље ће функционисати, при чему смо свесни чињенице да ће постепено доћи до деградације способности с обзиром на прописане и расположиве временске ресурсе, који су врло јасни и недвосмислени. За решавање тог проблема и спречавање настанка негативних последица по безбедност наше земље у наредним годинама, уз помоћ и подршку Владе и других државних органа Републике Србије, тражимо најбоље могуће решење и сигуран сам да ћемо га наћи.

Q Медији су извештавали да је на сасстанцима у Руској Федерацији ове године, осим о авионима, било речи и о могућностима набавке нових система ПВО? Ослајаје ли све као и до сада у домену жеља и претњи-

савки или, пак, постоји некаква план, пројекција, договор?

– Не знам каквим су информацијама располагали разни медији, али знам да су наша програмска документа која дефинишу развој и опремање системима ПВО јасно назначила потребу да се опремамо савременијим и ефикаснијим системима ПВО, како због чињенице и скорих искустава да наведени системи имају значајну, а понекад и пресудну улогу у почетном периоду сваког рата, тако и због чињенице да су наши ракетни системи ПВО с краја седамдесетих и почетка осамдесетих година двадесетог века. Тражимо оптимално решење за набавку нових и савременијих система ПВО, а у међувремену не седимо скрштених руку. Постојеће системе ПВО модернизујемо у складу са потребама и нашим технолошким могућностима, ремонтујемо и продужавамо век употребе појединим подсистемима, набавком резервних делова одржавамо њихову исправност на изузетно високом нивоу. Радимо на новим набавкама, али док се то не деси из овог чиме тренутно располажемо извући ћемо максимум, захваљујући пре свега знању и искуству наших људи који раде на тим ракетним системима ПВО.

Q Ова јесен за припаднике РВ и ПВО проишле је у знаку међународних војних вежби, у којима су наши ваздухоловци имали зајажено учешће, а неке од тих вежби већ су у домену традиционалних активности у оквиру међународне војне сарадње. Колико су та искуства драгоцена и колико утичу на унапређење функционалних и оперативних способности јединица РВ и ПВО?

– У јесен 2016. године реализовали смо вежбу „БАРС 2016“ са ваздушно-космичким снагама Руске Федерације, а нашим транспортним капацитетима и ангажовањем људства за опслуживање летења на аеродромима дали смо пуну подршку „Словенском братству 2016“. Поред тога, ми традиционално изводи-мо и наставићемо са извођењем међународних вежби са нашим суседима, где посебно издвајам „Air solution“ са ваздухопловством Румуније, гађање циљева у ваздушном простору на полигону „Шабла“ у Бугарској и др. Све вежбе међународног карактера прилика су да се

размене искуства, да се усвоје нова знања у планирању, организовању, припреми, извођењу и командовању снагама у различитим операцијама, да се стекне реална оцена и поређење где су наше снаге и способности у односу на одговарајуће партнерске снаге и, на крају оно најважније, да се добро упознамо и развијемо и учвршћујемо поверење и пријатељство између наших оружаних снага, народа и држава.

Q Сведоци смо чињенице да је Хрватска ове године знајно ојачала своје хеликоптерске јединице. Пре две недеље била је нова испорука америчких „кајова“. Постојаће ли инфериорни у односу на окружење? Имамо ли одговор на ту малу регионалну тирку у наоружању?

– Као и увек до сада, пажљиво пратимо и анализирамо сва дешавања по питању опремања и развоја способности оружаних снага на глобалном и на регионалном нивоу, али и све изазове, ризике и претње по безбедност Републике Србије. Не трчимо никакву трку, већ на рационалан начин изграђујемо способност наше војске да одговоримо свим ризицима и претњама по безбедност, полазећи од нашег статуса војне неутралности и додељених мисија и задатака. У том смислу настојимо да одржимо и изградимо способности које су неопходне за реализацију пре свега прве мисије, као и за задатке контроле и заштите суверенитета ваздушног простора Републике Србије у миру и спречавање изненађења.

Q Када се помене сјајус и сјајандард припадника Војске Србије, најчешћи одговор је да они „деле судбину народа“, али чињеница је да због специфичности задатака које извршавају припаднике РВ и ПВО оштерењује и сеи проблем које иду уз њихов позив. Шта се чини да се ти проблеми реше?

– Статус и стандард свих припадника РВ и ПВО дефинисан је законима, правилницима, правилима, уредбама и другим прописима на нивоу МО и Војске Србије. Постојећи прописи у највећем делу јасно препознају снаге (људе) које дежурају у високом степену при-

правности, које обављају специфичну војну службу, тешке и по живот и здравље опасне послове и у складу са тим опредељују нека посебна права (разни додаци, одсуство за опоравак, исхрана...). Уочавамо и одређене пропусте и мањкавости по том питању који су настали у процесу реорганизације система и израде наведених прописа којим се дефинише стандард и статус. У сарадњи са ГШ ВС и МО покрећемо измене и допуне наведених прописа како бисмо на системски начин обезбедили што бољи статус и стандард за наше припаднике.

○ Да ли је истина да је велики број пилота РВ и ПВО поднео шужбе против послодавца због нејлађања прековременог рада? Има ли проблема због иренајрезања људства?

сти у раду и признавање посебних права људству по основу радног ангажовања и у складу са надлежностима. Наравно да у остваривању права постоји и правни лек жалбе, као и остваривања права и пред надлежним судом, те стога није искључено да су појединци искористили то своје законско право. Али да се ради о „великом броју пилота РВ и ПВО“, како ви рекосте, о томе нема говора.

○ Знамо да је старосна структура један од већих проблема, нарочито у авијацији. Како стојимо са обуком младих пилота? Има ли могућности да се просек година пилота у догледно време сусути?

– Подмлађивање кадра могуће је једино школовањем младих старешина – официра и подофицира на одговарају-

ког кадра. Најтежи проблем је неповољна старосна структура цивилних лица у ВЗ „Мома Станојловић“ и одлазак у пензију одређеног броја искусних стручњака који су се целог живота бавили ремонтом средстава. Такве стручњаке са знањем и искуством врло је тешко наћи на тржишту и било би неопходно да се за та специфична занимања и послове одобри приоритетна попуна младим школованим инжењерским и другим техничким кадром, који би уз постојеће искусне кадрове могао да стекне искуство и настави квалитетан рад.

○ Какве су перспективе вида у 2017. години?

– Покушаћемо да одржимо постојећу попуна кадром и да је унапредимо код критичних специјалности и категорија лица у оквиру одобреног кадровског плана. Наставићемо процес одржа-

вања и започетих модернизација перспективних борбених система. Исправност борбених система истовремено је и услов за стабилан систем обуке, и индивидуалне и колективне. Израдићемо квалитетне и реалне планове обуке за 2017. годину, настојећи да одржимо постојећи ниво обучености. Посебан акценат даћемо обуци на симулаторима у земљи и иностранству, као и вежбеним активностима и гађању на полигонима у земљи и на полигону „Шабла“ у Бугарској. Очекујемо у првој половини 2017. године испоруку 14 авиона „нулте“ серије авиона „ласта“, што ће унапредити квалитет и безбедност летачке обуке, посебно младих пилота. Наставићемо све активности по питању обнове ресурса – ремонта перспективних борбених система,

као и набавке нових средстава у складу са финансијским и другим могућностима државе. Очекујем благи напредак на свим наведеним фронтима, а оно што ми је посебно важно и што ће бити и даље императив јесте да наредна година буде година безбедног рада и безбедног летења, да сви припадници вида буду живи и здрави, у бољим условима за живот и рад, и да сва техника буде на броју. ■

Биљана МИЛИЋ
Снимео Јово МАМУЛА

– Начин регулисања прековременог рада јасно је прописан нашим нормативним документима. У појединим деловима система и специфичним саставима у вези са кадровском структуром и нижом попуном (пре свега код професионалних војника, возача и др.) има повећаног напрезања људства, о чему мора да води рачуна систем командовања кроз добро планирање и организовање рада равномерним оптерећењем људства, реално планирање задатака у складу са могућностима и ограничењима, поштовање законито-

ћим школама. Школовање официрског кадра, укључујући и пилоте, реализује се на Војној академији и то је стабилан процес. Школовање подофицирског кадра, посебно у домену специјалиста ваздухопловно-техничке службе, годинама је било у прекиду. Како не бисмо у наредним годинама због смена генерација и одласка у пензију остали без кадра, успоставили смо систем школовања подофицирског кадра унутар система одбране, што ће допринети бољој попуни и подмлађивању ваздухопловно-технич-